

Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO PRAVDE

Босна и Херцеговина
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

**IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU PRAVILA ZA
KONSULTACIJE U IZRADI PRAVNIH PROPISA ZA 2018. GODINU**

Sarajevo, januar 2019.

SADRŽAJ

<i>PREDGOVOR</i>	3
<i>SAŽETAK</i>	4
<i>CILJEVI IZVJEŠTAJA</i>	4
<i>METODOLOGIJA</i>	5
<i>ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA KONSULTACIJE</i>	5
<i>KONSULTACIJE U PRAKSI</i>	8
<i>Evidencija zainteresiranih organizacija civilnog društva i pojedinaca</i>	10
<i>Javnost normativno-pravnih aktivnosti</i>	11
<i>Ishod konsultacija</i>	13
<i>Preporuke institucija</i>	14
<i>ZAKLJUČCI</i>	15
<i>PREPORUKE</i>	16

PREDGOVOR

Funkcionalan dijalog s predstavnicima civilnog društva i učešće građana u procesima izrade pravnih propisa i javnih politika važan je element procesa evropskih integracija, a ujedno i dokaz odgovornosti i transparentnosti svake institucije i jedna je od temeljnih vrijednosti demokratskih društava, a značaj ovih principa ima još veću važnost nakon što je Bosna i Hercegovina predala aplikaciju za članstvo u Evropsku uniju.

*U periodu od usvajanja **Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa**¹ (u daljem tekstu: Pravila) pa do danas primjetan je kontinuiran napredak institucija Bosne i Hercegovine na ovom planu, a Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je dalo svoj doprinos kreiranjem pravnog okvira i omogućavanjem prostora za različite vidove konsultacija.*

Kao primjer dobre prakse ne samo u Bosni i Hercegovini nego i u regiji, web aplikacija eKonsultacije omogućava pravovremeno i potpuno informiranje javnosti o planovima, izradi javnih politika i pravnih propisa.

Iako je na normativnom i institucionalnom planu stvoren solidan okvir za konsultacije, institucije se još uvijek suočavaju sa slabim odazivom javnosti i malim brojem prijedloga i primjedbi. Stoga je promocija konsultacija i povećanje zanimanja za učešće u donošenju propisa prioritet i za idući period u kojem Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, ali i svaka institucija pojedinačno trebaju posvetiti dužnu pažnju. Tokom 2018. godine značajan broj institucija Bosne i Hercegovine se registrirao na web platformu eKonsultacije te se kao važan prioritet za idući period ukazalo i održavanje obuke o provođenju konsultacija putem web aplikacije eKonsultacije za koordinate konsultacija, zamjenike koordinatora konsultacija i voditelje konsultacija.

U aktivnostima konsultacija kao i usavršavanju web aplikacije eKonsultacije i 2018. godine na raspolaganju je bila ekspertna podrška projekta „Izgradnja kapaciteta institucija vlasti za učešće u dijalogu s civilnim društvom“ (CBGI) koji finansira Evropska unija u okviru kojeg je urađena tehnička nadogradnja (upgrade) postojeće web aplikacije eKonsultacije kako bi se korisnicima olakšala njena upotreba u budućnosti.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je shodno obavezama izvještavanja o provedbi Pravila pripremlilo ovaj izvještaj koji sadrži pregled ključnih rezultata primjene pomenutih Pravila u 2018. godini, s identificiranim izazovima i preporukama za njihovo prevazilaženje. Zaključci i preporuke izvještaja koristit će se za dalje unapređenje provođenja Pravila i povećano učestvovanje građana i organizacija civilnog društva u postupcima razvoja i izrade javnih politika i propisa te praćenja i procjene njihovog provođenja.

¹ („Službeni glasnik BiH“ br. 5/17).

SAŽETAK

*Učestvovanje javnosti u procesima izrade pravnih propisa i javnih politika propisano je **Jedinstvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine**², a detaljnije je uređeno Pravilima. U decembru 2016. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je usvojilo nova Pravila kako bi uz raniji okvir za konsultacije, normirao i upravljanje web aplikacijom eKonsultacije i proširio oblike obaveznih minimalnih konsultacija u izradi pravnih propisa i drugih akata. Web aplikacija eKonsultacije u funkciji je od januara 2017. godine i kontinuirano se usavršava kako bi postala efikasan mehanizam za učestvovanje stručne i druge zainteresirane javnosti u izradi pravnih propisa i javnih politika.*

U vrijeme izrade ovog izvještaja web aplikaciju eKonsultacije koristi 55 institucija, što je značajno povećanje u odnosu na 2017. godinu kada je aplikaciju koristilo 39 institucija. Evidentan je i proaktivniji odnos institucija prema procesu javnih konsultacija i korištenju web aplikacije eKonsultacije. U 2018. godini institucije Bosne i Hercegovine su ukupno provele 281 konsultaciju u izradi pravnih propisa i drugih akata, te objavile 234 izvještaja o provedenim konsultacijama, što je također značajno povećanje u odnosu na 2017. godinu kada je bilo 111 ukupno provedenih konsultacija i 106 objavljenih izvještaja o provedenim konsultacijama, uzimajući u obzir i povećan broj institucija korisnica.

Sve institucije Bosne i Hercegovine su imenovala koordinate i zamjenike koordinatora konsultacija (ukupno 105 koordinatora i zamjenika koordinatora za konsultacije) te je ukupno imenovano 240 voditelja konsultacija po institucijama. Ipak, broj registriranih pravnih i fizičkih lica zainteresiranih za aktivnosti institucija i izradu propisa još uvijek je mali te je stoga i u idućem periodu potrebno vršiti dodatnu promociju ovog mehanizma konsultacija. Odaziv korisnika u procesu konsultacija i broj dostavljenih komentara je još jedan od izazova koji treba rješavati, s obzirom na to da je i u 2018. godini njihov odaziv bio veoma mali.

Prvenstveno, potrebno je izvršiti promociju web aplikacije eKonsultacije i način njenog korištenja, prema udruženjima građana, stručnoj javnosti, a potom i široj zainteresiranoj javnosti. Koordinatorima konsultacija, zamjenicima koordinatora i voditeljima konsultacija iz institucija koje još uvijek iskazuju potrebu, ali i svih drugih institucija korisnica potrebno je održati obuku o provođenju konsultacija putem web aplikacije eKonsultacije te shodno njihovim potrebama pružiti savjetodavnu podršku u procesu konsultacija.

CILJEVI IZVJEŠTAJA

Osnovni cilj izvještaja Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine je upoznavanje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i šire javnosti o provođenju Pravila kao i uključenosti javnosti u proces izrade pravnih propisa u institucijama u 2018. godini. Izvještaj ukazuje na napredak koji je

² („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, br. 11/05, 58/14, 60/14, 50/17 i 70/17)

postignut u području konsultacija od donošenja Pravila i daje pregled preporuka za korake koje je potrebno da poduzmu institucije koje su dužne primjenjivati Pravila, kako bi se proces nastavio unapređivati.

METODOLOGIJA

Informacije predstavljene u izvještaju, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je prikupilo:

- *pregledom pravnih propisa koji reguliraju područje konsultacija*
- *anketiranjem institucija Bosne i Hercegovine o primjeni Pravila*
- *pregledom podataka i arhive web aplikacije eKonsultacije za provođenje konsultacija u izradi pravnih propisa <https://eKonsultacije.gov.ba>.*

ZAKONODAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZA KONSULTACIJE

Učestvovanje javnosti u procesima izrade pravnih propisa i javnih politika propisano je Jedinistvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine, a detaljnije je uređeno Pravilima koje je usvojilo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine 20. 12. 2016. godine, a koja su stupila na snagu u januaru 2017. godine. Pravilima se propisuje postupak provođenja konsultacija sa zainteresiranom javnošću, po kojima postupaju ministarstva i drugi organi uprave Vijeća ministara Bosne i Hercegovine odnosno institucije Bosne i Hercegovine. Izmjenama i dopunama Jedinistvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH iz 2017. godine, kroz koje je uvedena Metodologija za procjenu uticaja propisa, obaveza provođenja konsultacija utvrđena je od najranije faze izrade propisa – kreiranja plana zakonodavnih aktivnosti prilikom izrade godišnjeg programa rada institucije Bosne i Hercegovine.³ Obaveza provođenja konsultacija propisana je i za postupak procjene uticaja propisa članom 8. stav (2) tačka f) a detaljnije pojašnjena članom 20. Jedinistvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine.

Pravila propisuju minimalne obaveze u provođenju konsultacija koje podrazumijevaju provođenje konsultacija s javnošću putem web aplikacije eKonsultacije te predviđaju da svaka institucija vodi i objavljuje popis pravnih i fizičkih lica zainteresiranih za njene normativno-pravne aktivnosti. Zainteresirana lica se registriraju putem web aplikacije eKonsultacije. Institucije u izradi propisa i drugih akata mogu konsultirati i druga lica koja nisu na popisu web aplikacije, sklapati sporazume s organizacijama i pojedincima s udruženjima i drugim pravnim licima koja su zainteresirana za njene normativno-pravne aktivnosti, a radi unapređenja normativnih procesa i procesa konsultacija.

³ Član 6. stav (4) Aneksa 1. Jedinistvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine.

Svaka institucija je dužna imenovati koordinatora konsultacija, zamjenika koordinatora konsultacija i voditelje konsultacija koji su u ime svoje institucije odgovorni za provođenje konsultacija za pravne propise i druge javne politike.

Također, kao dio svog godišnjeg programa rada, svaka institucija izrađuje plan pravnih propisa i drugih akata te ga objavljuje na web aplikaciji eKonsultacije. Plan pravnih propisa i drugih akata treba sadržavati naznaku o tome koji od planiranih propisa i drugih akata imaju značajan uticaj na javnost, odnosno o kojim nacrtima akata će se provesti i dodatne konsultacije. O planu izrade propisa i drugih akata institucija također provodi konsultacije sa zainteresiranom javnošću.

Svaka institucija dužna je ispuniti minimalne obaveze konsultacija u izradi pravnih propisa i drugih akata koje podrazumijevaju da institucija, nakon utvrđivanja prednacrt ili nacrt propisa:

a) postavi prednacrt propisa i drugog akta na web aplikaciju eKonsultacije, s pozivom zainteresiranoj javnosti na dostavljanje pisanih prijedloga i primjedbi u kojem je naznačen rok za dostavljanje prijedloga i primjedbi

b) omogući zainteresiranoj javnosti da u naznačenom roku dostavi prijedloge i primjedbe na prednacrt propisa i drugih akata putem web aplikacije eKonsultacije

c) pošalje prednacrt propisa i drugog akta licima koja se nalaze na popisu zainteresiranih pravnih i fizičkih lica na njihove registrirane e-mail adrese, uz poziv da u naznačenom roku dostave prijedloge i primjedbe putem web aplikacije eKonsultacije.

Rok za dostavljanje prijedloga i primjedbi na prednacrt pravnog propisa i drugog akta ne može biti kraći od 15 dana, od dana kada je prednacrt pravnog propisa postavljen na web aplikaciju eKonsultacije, odnosno 30 dana kod akta koji je označen kao akt koji ima značajan uticaj na javnost.

U skladu s Izmjenama i dopunama Jedinostvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH iz 2017. godine propisana je obaveza provođenja konsultacija i na sveobuhvatnu procjenu uticaja propisa⁴ za one pravne propise i javne politike za koje je, na osnovu prethodne procjene uticaja, ocijenjeno da imaju značajan uticaj na javnost.

Pri konsultacijama o pravnim propisima koji imaju značajan uticaj na javnost, institucija može provesti i dodatne konsultacije poput javnih sastanaka ili okruglih stolova sa zainteresiranim pravnim i fizičkim licima, javne rasprave putem medija, radne sastanke s pravnim i fizičkim licima na koje pravni propis može imati poseban uticaj.

Prilikom ocjene da li će pravni propis imati značajan uticaj na javnost, institucija primjenjuje specifične kriterije propisane Pravilima i to u vezi s pravnim propisima koji mogu imati fiskalni,

⁴ Član 8. stav (2) tačka f) u vezi s članom 20. Jedinostvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine.

ekonomski, socijalni učinak i učinak na životnu sredinu. Prilikom razmatranja razine uticaja na javnost, institucija može u obzir uzeti i druge kriterije poput toga: da li predstavlja pravni propis novinu, da li je svrha pravnog propisa prilagođavanje novim tehnološkim promjenama, da li je obaveza izmjene ili donošenje novog pravnog propisa rezultat sudske odluke kojima je prethodni pravni propis ili neke njegove odredbe proglašen nevažećim, te pretpostavljeni broj lica na koja se pravni propis odnosi.

Institucija razmatra zaprimljene prijedloge i primjedbe tokom procesa konsultacija te ih prihvata, djelomično prihvata ili odbacuje, uz sumarno obrazloženje relevantnih prijedloga i primjedbi koji su prihvaćeni ili odbačeni, a koji su sastavni dio izvještaja o provođenju konsultacija. Institucija o provedenim konsultacijama sačinjava izvještaj koji sadrži sumarni pregled osnovnih pitanja koja su se javila tokom konsultacija, stajališta koja su u vezi s ovim pitanjima zagovarali učesnici konsultacija, te obrazloženje stavova koje je institucija zauzela u vezi ovih pitanja.

Izveštaj je sastavni dio obrazloženja pravnog propisa ili drugog akta, odnosno izvještaja o provođenju sveobuhvatne procjene uticaja pravnog propisa koje zamjenjuje obrazloženje pravnog propisa ili drugog akta.

Prilikom podnošenja nacrtu ili prijedloga pravnog propisa ili drugog akta Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na usvajanje, institucija prilaže Izvještaj o provedenim konsultacijama i izjavu iz člana 22. Pravila, kojom: izjavljuje da su ispunjene minimalne obaveze konsultacija u skladu s Pravilima, izjavljuje da li ima nacrt ili prijedlog pravnog propisa ili drugog akta značajan uticaj na javnost ili ne, te obrazlaže svoj zaključak, obrazlaže odluku o obliku dodatnih konsultacija koju je donijela i opisuje dodatne konsultacije koje je izvršila te izjavljuje da prilaže izvještaj o provedenim konsultacijama.

U izuzetnim slučajevima, rukovodilac institucije može predložiti Vijeću ministara Bosne i Hercegovine da oslobodi instituciju od obaveze provođenja konsultacija, ako ocijeni da je takva odluka opravdana zbog: hitnih okolnosti radi zaštite zdravlja i sigurnosti građana i imovine ili potrebe usvajanja budžeta, nepredviđene međunarodne obaveze, sudskog poništenja dijela ili cjelokupnog propisa. Bez prethodno pribavljenog zaključka Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, nijedna institucija Bosne i Hercegovine ne može biti izuzeta od obaveze provođenja konsultacija.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine će odbiti uvrštavanje nacrtu ili prijedloga propisa ili drugog akta na dnevni red sjednice, ukoliko institucija BiH nema popunjenu i pečatom i potpisom rukovodioca institucije ovjerenu izjavu iz člana 22. Pravila ili zaključak Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za oslobađanje od obaveze provođenja konsultacija.

Prilikom prosljeđivanja prijedloga propisa ili drugog akta Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine ili Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na usvajanje, Vijeće ministara Bosne i

Hercegovine prilaže izjavu iz člana 22. Pravila ili zaključak o oslobađanju od obaveze konsultacija.

Pojedine institucije Bosne i Hercegovine izradile su i **vlastite interne procedure** za provođenje Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa, koje detaljnije razrađuju procedure i prilagođavaju ih specifičnim potrebama svake institucije.

Preduslov za uspješno funkcionisanje je redovno ažuriranje informacija o zakonodavnim aktivnostima, te zainteresiranost registriranih udruženja i pojedinaca.

KONSULTACIJE U PRAKSI

Na upitnik Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine odgovorilo je 50 institucija, uključujući svih 9 ministarstava Bosne i Hercegovine. Na web aplikaciju eKonsultacije registrirano je 55 institucija te ovaj izvještaj obuhvata i podatke institucija koje nisu dostavile odgovore u mjeri u kojoj ih je bilo moguće dobiti kroz web aplikaciju eKonsultacije.

Tabela 1. Status odgovora na upitnik Ministarstva pravde BiH i oblici korištenih konsultacija

	Institucija	Odgovor	ekonsultacije	drugi vidovi konsultacija
1	Agencija za državnu službu BiH	x	x	
2	Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja	x	x	
3	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH		x	
4	Agencija za javne nabavke BiH	x	x	x
5	Agencija za lijekove i medicinska sredstva BiH	x	x	
6	Agencija za nadzor nad tržištem BiH	x	x	x
7	Agencija za osiguranje u BiH	x	x	x
8	Agencija za policijsku podršku BiH	x	x	
9	Agencija za poštanski promet BiH	x	x	
10	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH	x	x	
11	Agencija za rad i zapošljavanje BiH	x	x	
12	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta BiH	x	x	x
13	Agencija za sigurnost hrane BiH	x	x	x
14	Agencija za statistiku BiH	x	x	x
15	Agencija za unapređenje stranih investicija u BiH	x	x	
16	Arhiv BiH		x	

Izveštaj o provođenju Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa za 2018. godinu

17	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja BiH	x	x	
18	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH	x	x	x
19	Direkcija za ekonomsko planiranje BiH	x	x	
20	Direkcija za evropske integracije BiH	x	x	x
21	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	x	x	
22	Državna agencija za istrage i zaštitu	x	x	
23	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost		x	
24	Fond za povratak	x	x	
25	Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH	x	x	
26	Granična policija BiH	x	x	
27	Institucija Ombudsmena za zaštitu potrošača u BiH	x	x	
28	Institut za akreditiranje BiH	x	x	x
29	Institut za intelektualno vlasništvo BiH	x	x	
30	Institut za mjeriteljstvo BiH	x	x	
31	Institut za nestala lica Bosne i Hercegovine	x	x	
32	Institut za standardizaciju BiH	x	x	x
33	Komisija za koncesije BiH	x	x	
34	Konkurencijsko vijeće	x	x	x
35	Ministarstvo civilnih poslova BiH	x	x	
36	Ministarstvo finansija i trezora BiH	x	x	
37	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	x	x	
38	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	x	x	x
39	Ministarstvo odbrane BiH	x	x	
40	Ministarstvo pravde BiH	x	x	x
41	Ministarstvo sigurnosti BiH	x	x	x
42	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	x	x	
43	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	x	x	
44	Odbor državne službe za žalbe	x	x	
45	Pravobranilaštvo BiH	x	x	
46	Regulatorni odbor željeznica BiH	x	x	x
47	Služba za poslove sa strancima BiH	x	x	
48	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	x	x	

49	Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja	x	x	
50	Uprava za indirektno oporezivanje BiH		x	
51	Ured koordinatora za reformu javne uprave	x	x	x
52	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi, ishrani i ruralnom razvoju	x	x	
53	Ured za veterinarstvo	x	x	x
54	Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH	x	x	
55	Vijeće za državnu pomoć		x	

Evidencija zainteresiranih organizacija civilnog društva i pojedinaca

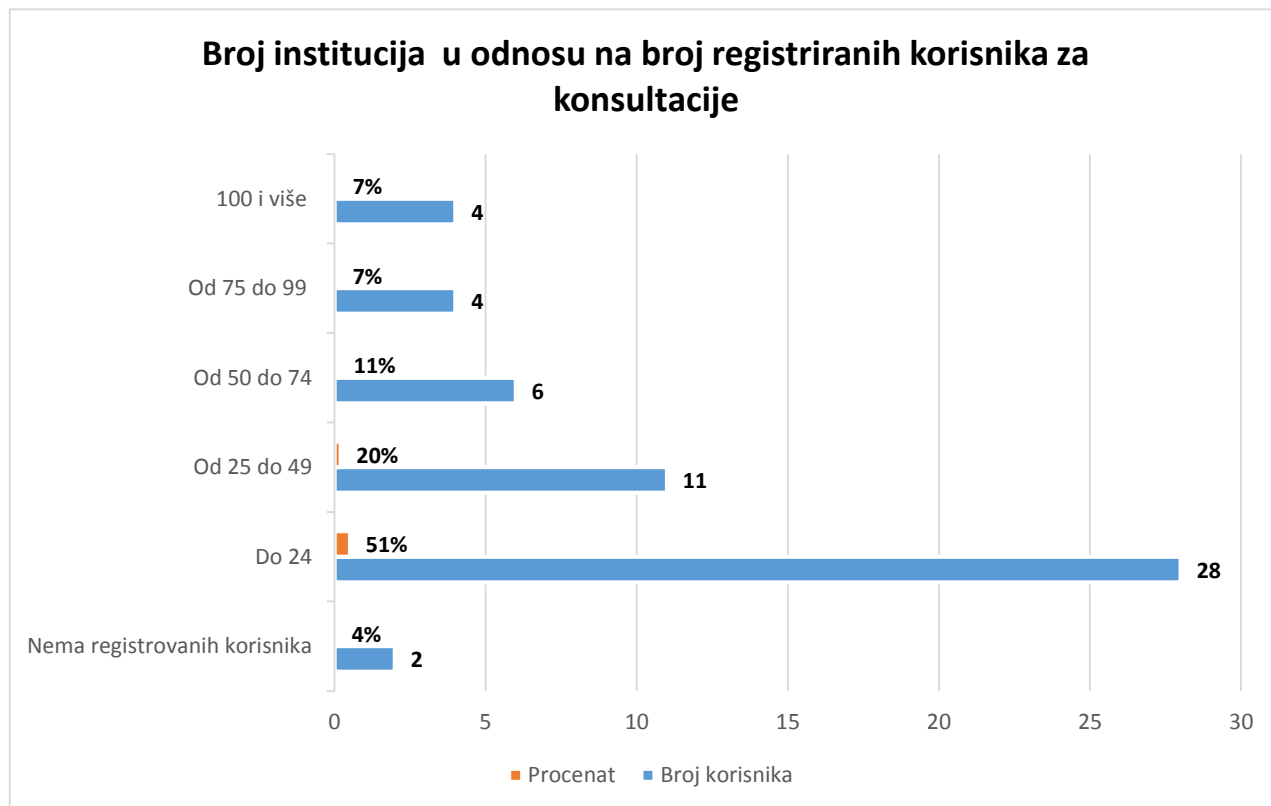
Član 3. Pravila predviđa vođenje popisa zainteresiranih organizacija civilnog društva i pojedinaca.

Broj zainteresiranih organizacija civilnog društva i pojedinaca kreće se od 1 do 196. Najveći broj zainteresiranih organizacija civilnog društva i pojedinaca imaju Ministarstvo pravde BiH (196), Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (119), Ministarstvo sigurnosti BiH (104) i Ministarstvo civilnih poslova BiH (84). Arhiv BiH i Vijeće za državnu pomoć trenutno nemaju zainteresiranih organizacija civilnog društva i pojedinaca jer su se registrirale na web platformu krajem 2018. godine.

Kod većine institucija koje koriste web aplikaciju eKonsultacije pojavljuju se ista lica i organizacije, a na popisima je vidljiv i određeni broj korisnika iz institucija Bosne i Hercegovine. Pojedine institucije Bosne i Hercegovine vode i vlastite popise zainteresiranih organizacija koje koriste prilikom organiziranja drugih vidova konsultacija (npr. dostavljanje nacrti akata ili javne rasprave, stručni skupovi i sl.).

Ukupan broj registriranih korisnika web aplikacije u decembru 2018. godine je 1876 i za 389 registriranih korisnika je veći u odnosu na ukupan broj registriranih korisnika web aplikacije iz decembra 2017. godine.

Grafikon 1: Broj zainteresiranih organizacija civilnog društva i pojedinaca za učestvovanje u konsultacijama pri institucijama

Javnost normativno-pravnih aktivnosti

Član 7. Pravila obavezuje institucije da ispune minimalne obaveze konsultacija pri izradi svih pravnih propisa, koje se ogledaju u postavljanju prednacrtu pravnog propisa na internetsku stranicu, web aplikaciju eKonsultacije i izravno dostavljanje akta s pozivom za dostavljanje komentara registriranim korisnicima. 50 institucija koje su dostavile podatke navele su da ispunjavaju obaveze minimalnih konsultacija. U obrazloženjima negativnih odgovora, institucije navode da ili nemaju registriranih korisnika ili u 2018. godini nisu pripremale pravne propise, već su konsultacije provodile u vezi s drugim aktima, poput programa rada i sl.

Na web aplikaciju eKonsultacije je u vrijeme pripreme izvještaja registrirano 55 institucija. Ukupno je provedena 281 konsultacija, te su objavljena 234 izvještaja o provedenim konsultacijama, pri čemu su najviše konsultacija proveli:

- Ministarstvo pravde BiH (23 konsultacije)
- Institut za mjeriteljstvo BiH (18 konsultacija)
- Agencija za sigurnost hrane BiH (17 konsultacija)

- Ministarstvo civilnih poslova BiH (16 konsultacija)
- Agencija za javne nabavke BiH (13 konsultacija)
- Direkcija za civilno zrakoplovstvo (13 konsultacija).

Ostale institucije provele su manje od 13 konsultacija, dok 2 institucije nisu imale konsultacija. U najvećem broju odgovora vidljivo je da se broj provedenih konsultacija i objavljenih izvještaja o konsultacijama podudara, odnosno da je proces konsultacija zatvoren na odgovarajući način.

U članu 6. i 10. Pravila propisano je da prilikom izrade godišnjeg plana izrade pravnih propisa i drugih akata institucija utvrđuje imaju li planirani pravni propisi i akti značajnog uticaja na javnost. Od 50 institucija koje su dostavile odgovore, 16 institucija ne vrši ovu procjenu, dok 3 institucije nisu odgovorile na ovo pitanje.

Tabela 2. Procjenjuje li vaša institucija da pravni propisi u godišnjem programu rada imaju značajan uticaj na javnost?

Ministarstvo civilnih poslova BiH	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Ministarstvo odbrane BiH	Ministarstvo pravde BiH	Ministarstvo sigurnosti BiH	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
DA	NE	NE	DA	DA	DA	DA	DA	DA

Osim minimalnih obaveza konsultacija, Pravila omogućavaju institucijama da kod pravnih propisa od značajnog uticaja na javnost provedu i druge vidove konsultacija. 15 institucija koristilo je i druge vidove konsultacija osim minimalnih, direktno dostavljajući prednacrtne pravne propise organizacijama i pojedincima ili održavanjem stručnih javnih skupova i okruglih stolova. Drugi vidovi konsultacija su korišteni kod izrade minimalno 15 pravnih propisa i drugih akata.

Tabela 3. Je li institucija koristila i druge vidove konsultacija u izradi propisa?

Ministarstvo civilnih poslova BiH	Ministarstvo finansija i trezora BiH	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	Ministarstvo odbrane BiH	Ministarstvo pravde BiH	Ministarstvo sigurnosti BiH	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
NE	NE	DA	NE	NE	DA	DA	NE	NE

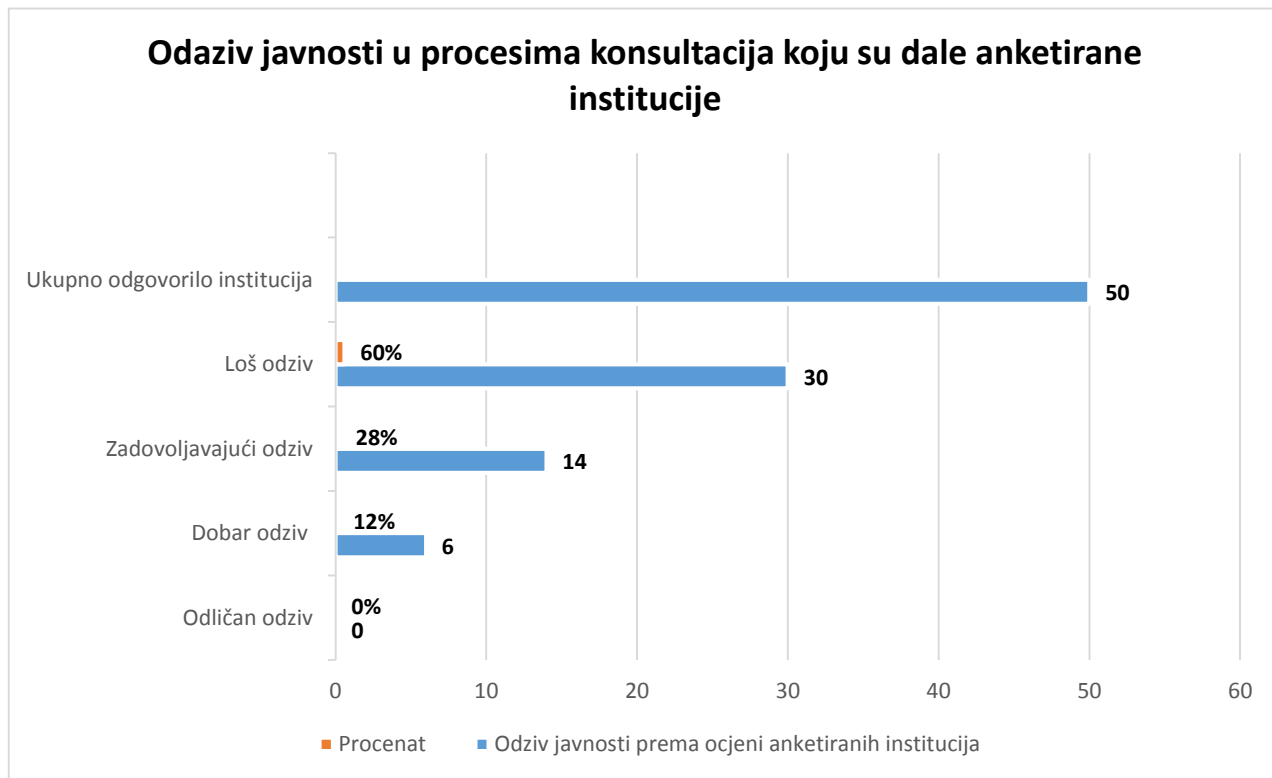
Može se zaključiti kako je u području javnosti normativno-pravnih aktivnosti učinjen značajan napredak, posebno u smislu registriranja institucija i korištenja web aplikacije eKonsultacije. Web aplikacija eKonsultacije omogućava sveobuhvatno i pravovremeno informiranje i

učestvovanje javnosti u izradi pravnih propisa, uz preduslov njenog ažurnog korištenja prvenstveno od strane institucija, odnosno zaduženih službenika, a potom i zainteresirane javnosti.

Ishod konsultacija

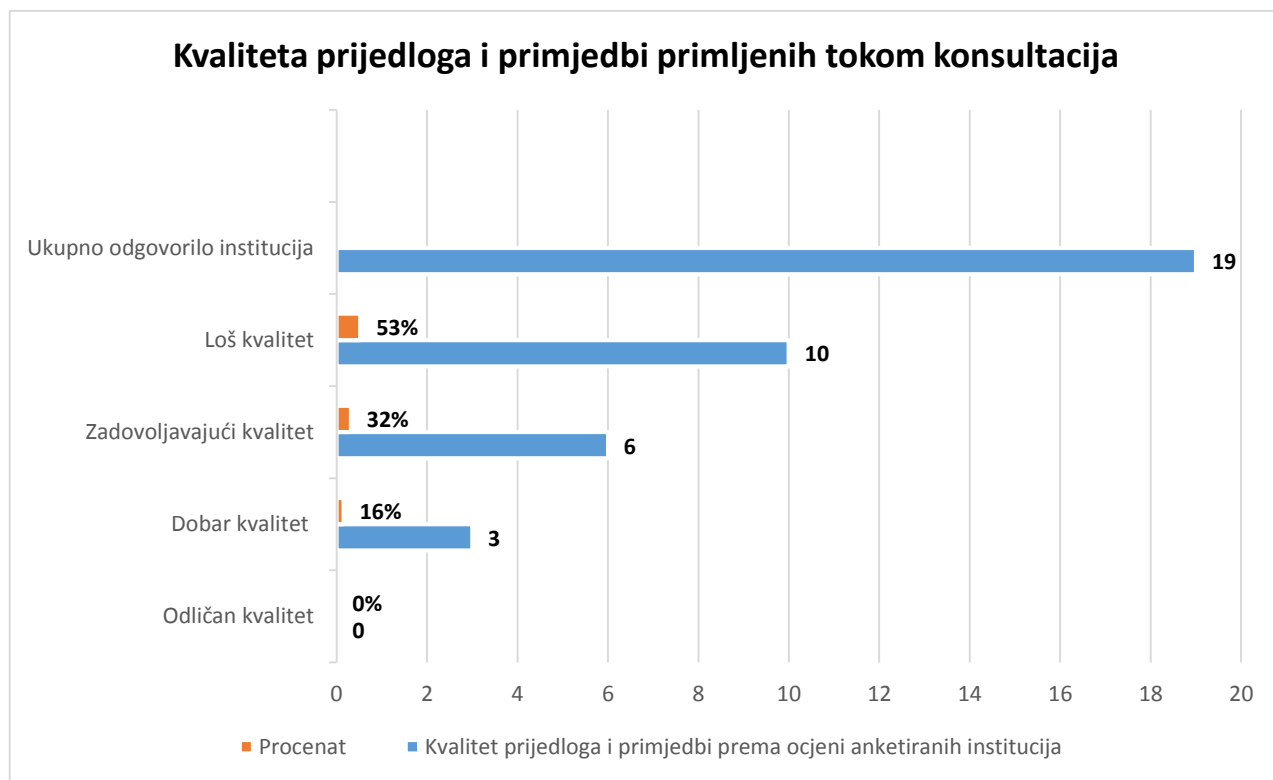
Odaziv pravnih i fizičkih lica u procesu konsultacija je i dalje vrlo nizak. Nijedna institucija ne smatra odaziv organizacija odličnim, a samo 6 njih odaziv ocjenjuju dobrim. 44 institucije su navele da je odaziv loš ili zadovoljavajući. 14 institucija smatra da je odaziv bolji pri konsultacijama uživo, dok 25 institucija smatra da je odaziv bolji u online konsultacijama. Ostale institucije nisu dale odgovor na ovo pitanje.

Grafikon 2: Ocjena odaziva javnosti u procesima konsultacija koju su dale anketirane institucije

Većina institucija je navela da nisu dobili nikakve prijedloge i primjedbe tokom konsultacija koje su provodile u 2018. godini. Od 9 institucija, koje su dobile prijedloge i primjedbe, 3 institucije su ih ocijenile dobrim, 5 zadovoljavajućim, a 1 lošim.

Grafikon 3. Ocjena kvalitete prijedloga i primjedbi javnosti koju su dale anketirane institucije

Navedenih 9 institucija izjasnilo se i o procentu prihvatanja prijedloga i primjedbi koje su dostavila pravna i fizička lica tokom konsultacija. 1 institucija je navela da je prihvatila od 50-80% komentara i sugestija, 3 institucije su prihvatile 20-50% komentara i sugestija, a 5 institucija je prihvatilo manje od 20% komentara i sugestija. Kada je riječ o stručnosti pravnih i fizičkih lica uključenih u konsultacije, institucije uglavnom smatraju kako je ona na zadovoljavajućem ili dobrom nivou.

Preporuke institucija

Većina institucija koje su odgovorile na upitnik navodi da im je potrebna dodatna podrška za provođenje konsultacija. Najpotrebnija je obuka koordinatora, zamjenika koordinatora konsultacija i voditelja konsultacija, a nakon toga redovna tehnička i savjetodavna podrška za korištenje web aplikacije eKonsultacije.

28 institucija dalo je sljedeće preporuke za unapređenje efekata procesa konsultacija:

- **Izgradnja kapaciteta koordinatora konsultacija, zamjenika koordinatora konsultacija i voditelja konsultacija za koordiniranje i vođenje procesa konsultacija**
 - Održati obuke za koordinatore konsultacija, zamjenike koordinatora konsultacija i voditelje konsultacija (26)
 - Pružiti stručno savjetodavne potpore koordinatorima konsultacija, zamjenicima koordinatora konsultacija i voditeljima konsultacija (4)

- **Promocija on line konsultacija**
 - Promocija web aplikacije eKonsultacije i edukacija javnosti (14)
 - Direktno pismeno ili usmeno obavještanje javnosti o početku konsultacija (1)

- **Tehnička unapređenja aplikacije**
 - Uraditi unapređenje (upgrade) web aplikacije (1)
 - Pojednostaviti način prijavljivanja i učestvovanja za krajnje korisnike i uspostaviti aplikaciju za smartphone (mobilne konsultacije) (1).

ZAKLJUČCI

Na osnovu analize mogu se izvesti sljedeći zaključci u vezi s primjenom Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine:

- *Pravila daju jasan okvir za provođenje konsultacija i učestvovanje i uticaj javnosti u izradi pravnih propisa. U skladu s potrebama uočenim u prethodnom izvještaju, Pravila su obuhvatila i korištenje web aplikacije eKonsultacije koja se koristi od 2017. godine.*
- *Sve institucije su imenovale koordinatore konsultacija i njihove zamjenike, kao i voditelje konsultacija. U 2018. godini ukupno je provedena 281 konsultacija i objavljena su 234 izvještaja o provedenim konsultacijama, a svih 50 institucija su navele kako ispunjavaju obaveze minimalnih konsultacija.*
- *Broj institucija koje koriste eKonsultacije povećan je s 39 na 55 u 2018. godini.*
- *Odaziv korisnika u procesima konsultacija i broj dostavljenih sugestija i komentara još uvijek je mali s obzirom na to da je većina institucija navela da nije dobila nikakve komentare u procesu konsultacija.*
- *Institucije postepeno grade kapacitete za korištenje web aplikacije eKonsultacije. Tokom 2018. godine web platformi eKonsultacije je pristupilo 16 institucija te je za te institucije kao i one koje su dodatno izrazile interes potrebno održati obuke o provođenju konsultacija putem web aplikacije eKonsultacije.*
- *Najveći broj institucija (32 institucije) prilikom planiranja aktivnosti na izradi propisa i drugih akata utvrđuje imaju li oni značajan uticaj na javnost ili ne, 15 institucija ne utvrđuje dok 3 institucije nisu odgovorile.*

PREPORUKE

Na osnovu analize prakse konsultacija i sugestija institucija, mogu se izvesti sljedeće opće preporuke:

- *Potrebno je nastaviti promociju Pravila o konsultacijama i web aplikacije eKonsultacije prema stručnoj javnosti i organizacijama civilnog društva, a potom i široj javnosti, te da institucije Bosne i Hercegovine shodno vlastitim resursima učestvuju u promociji Pravila o konsultacijama i web aplikacije eKonsultacije.*
- *Potrebno je održati obuke o provođenju konsultacija putem web aplikacije eKonsultacije za sve koordinate konsultacija, zamjenike koordinatora konsultacija i voditelje konsultacija iz institucija BiH koje za to iskažu interes.*
- *Potrebno je redovno pratiti i evaluirati zainteresiranost javnosti za procese konsultacija i pravovremeno učiniti dodatne napore da se osigura što šira dostupnost informacije o procesima konsultacija.*
- *Potrebno je detaljnije ispitati uopćeno iskazane potrebe u anketi za unapređenjem propisa i web aplikacije eKonsultacije, kako bi se razmotrila opravdanost poduzimanja ovih aktivnosti.*